

Paus stuurt kardinaal Zuppi naar Moskou en Kyiv om 'spanningen te helpen verminderen'

Achtergrondartikel uit het ND, door [Hendro Munsterman](#), maandag 22 mei 2023

'Vredesmissie' mag het officieel niet heten. Dat woord ligt zowel in Oekraïne als in Rusland gevoelig. Toch stuurt paus Franciscus een kardinaal die eerder een delicaat vredesbestand wist te bemiddelen op 'missie' naar Moskou en Kyiv. Ondanks het feit dat de Oekraïense president Zelensky een pauselijke bemiddeling onlangs van de hand wees.

De Italiaanse kardinaal Matteo Zuppi is door paus Franciscus op 'missie' gezonden om 'spanningen te verminderen' in het conflict tussen Rusland en Oekraïne. 'Paus Franciscus heeft de hoop op vrede nooit opgegeven.' Beeld shutterstock

VATICANSTAD

'Ik kan bevestigen dat paus Franciscus aan Matteo Zuppi de taak heeft toevertrouwd een missie te leiden om de spanningen in het conflict in Oekraïne te helpen verminderen', meldde het Vaticaan zaterdagavond.

De 67-jarige Matteo Zuppi is niet alleen aartsbisschop van Bologna en voorzitter van de Italiaanse bisschoppenconferentie, maar ook lid van de gemeenschap van Sant'Egidio. Deze heeft een lange staat van dienst in het bemiddelen van delicate internationale conflicten. Zuppi zelf speelde in 1992 - toen hij nog een simpele parochiepriester was - een sleutelrol in de door Sant'Egidio in Rome onderhandelde vrede in Mozambique. Die maakte een einde aan een burgeroorlog die zeventien jaar duurde.

De nu aangekondigde 'missie' voert de kardinaal uit 'in de hoop dat wegen van vrede kunnen worden ingeslagen, een hoop die paus Franciscus nooit heeft opgegeven'. Toch liet Zuppi ook weten dat 'de timing en modaliteiten van de missie momenteel worden bestudeerd'.

onvermoeibaar

Op 30 april zei paus Franciscus in het vliegtuig tussen Boedapest en Rome enigszins mysterieus dat er 'een nog niet publiek gemaakte missie gaande is'. Regeringswoordvoerders in Moskou en Kyiv lieten daarop echter weten niets van zo'n pauselijke missie te weten, maar de Vaticaanse kardinaal Pietro Parolin bevestigde dat beide regeringen ondanks hun ontkenning wel degelijk van de pauselijke bemiddelingsplannen op de hoogte waren gebracht.

Het Vaticaan blijft onvermoeibaar aandringen en proberen, met als enige doel meer doden door oorlogsgeweld te voorkomen. Parolin had op 12 mei al laten weten dat op het aanbod van paus Franciscus om bemiddelingsgesprekken in het Vaticaan te laten plaatsvinden noch vanuit Kyiv noch vanuit Moskou positief antwoord was gekomen. Als men niet naar Rome wil komen, moet Rome maar naar hen toe, dacht men daarna in het Vaticaan.

Maar de lat wordt laag gelegd. Er zijn geen voorwaarden vooraf en de term 'vredesmissie' wordt door het Vaticaan vermeden. Er wordt slechts geprobeerd om 'spanningen te verminderen'. In Rusland ligt 'vredesmissie' namelijk lastig omdat daarmee wordt uitgedrukt dat het een 'oorlog' betreft en de Russen spreken nog steeds over een 'militaire operatie'.

[LEES OOK](#)

[President Zelensky bij paus Franciscus. 'Ik sprak over tienduizenden gedeporteerde kinderen'](#)

Maar de belangrijkste gevoeligheid ligt in Kyiv. De Oekraïense president Zelensky heeft afgelopen 13 mei, enkele uren na zijn ontmoeting met paus Franciscus, op de Italiaanse televisie elke vorm van Vaticaanse bemiddeling afgewezen. 'Met alle respect voor Zijne Heiligheid: we hebben geen behoefte aan bemiddelaars, maar aan een rechtvaardige vrede.' Voor Zelensky is een staakt-het-vuren als voorwaarde voor bemiddeling onaanvaardbaar. Dat zou Rusland namelijk in staat stellen te beginnen met onderhandelen vanuit een uitgangspositie waarin het grote delen van Oekraïens grondgebied bezet.

schuldvraag

Enkele uren voordat hij Zelensky ontmoette had Franciscus tegen een groep ambassadeurs gezegd dat het Vaticaan een 'positieve neutraliteit' hanteert omdat zij 'geen politieke, commerciële of militaire belangen' heeft. Deze diplomatieke neutraliteit betekent echter niet dat het een 'morele neutraliteit' betreft, vindt de paus, die daarmee aangeeft dat de uitgestoken hand naar Rusland, zeker in het licht van het menselijk lijden, niet gezien mag worden als goedkeuring van Poetins handelen.

Insiders melden dat het Vaticaan de toezegging heeft gekregen dat Zuppi zowel in Moskou als Kyiv welkom is. Zuppi heeft goede contacten in de orthodoxe wereld, wat voor de Russen een geruststellende gedachte kan zijn. Dat Rusland de Vaticaanse activiteit serieus neemt lijkt te kunnen worden afgelezen uit het feit dat Poetin onlangs een persoonlijke vriend en diplomatiek zwaargewicht heeft benoemd als ambassadeur bij de Heilige Stoel. Deze Ivan Soltanovsky was van 2015 tot 2022 permanent vertegenwoordiger bij de Raad van Europa

En ook de Oekraïners zullen met Zuppi kunnen leven: tijdens de jaarlijkse vredesbijeenkomst van de Sant'Egidio-gemeenschap zei de Italiaanse kardinaal afgelopen oktober dat dialoog over vrede 'geenszins betekent dat alle motieven gelijk zijn of dat de schuldvraag ontweken wordt'. Integendeel: de 'oorlogsspiraal' kan volgens hem slechts doorbroken worden 'door de waarheid te erkennen'.